

شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر ارتقاء و بهبود عملکرد

در پلیس پیشگیری مشهد

تاریخ دریافت:

۱۳۹۷/۱۱/۱۵

تاریخ پذیرش:

۱۳۹۷/۱۲/۰۱

صص: ۱۷۵-۱۲۶

مرتضی یوسف نژاد^۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه سبک زندگی در زندان با تکرار جرایم مواد مخدر در زندان شهرستان کاشمر بوده و در صدد پاسخگویی به این سوال که سبک زندگی در زندان چه تاثیری در تکرار جرایم مواد مخدر دارد و روش های نوین و تاثیرگذار در زمینه کاهش اثر سبک زندگی زندان بر تکرار جرم هستیم. با بهره گیری از تئوری های جامعه شناسی و جرم شناسی مانند معاشرت ترجیحی (همنشینی افتراقی)، نظریه برچسب زنی و ... به تحلیل یافته های پژوهشی پرداخته ایم. به نظر می رسد با توجه به معایب، کاستی ها و عملکرد ضعیف سازمان زندانهای کشور که در حال حاضر وجود دارد و عدم آموزش صحیح زندانبانان و کمبود نیروهای متخصص در زمینه روانشناسی و جامعه شناسی و وجود نقایض فراوان در کلاس های اصلاحی و تربیتی، آشنایی و ارتباط آسان مجرمین غیر حرفه ای با مجرمین حرفه ای در داخل زندان و از طرفی طرد خانوادگی چه در دوران حبس و یا پس از آزادی، طرد اجتماعی و با برچسب ناعادلانه که فرد از اجتماع و گاه از خانواده خود دریافت می کند باعث می شود که وی پس از آزادی مرتکب تکرار جرم شود و مجدد به زندان باز گردد.

ABSTRACT

سیستم زندان آنگونه که باید در جهت احقاق اهداف خود که همانا تنبیه و بازپروری مجرمین است، خوب پیش نرفته و خود دارای اثرات سوء و آسیب های جرمی برای جامعه است. قربانی اصلی تکرار جرم جامعه است که در آن موجب برهم خوردن نظم و امنیت و آرامش اجتماعی می شود.

در نتایج حاصله ضریب همبستگی بین معاشرت با افراد مختلف و تکرار جرم ضریب $0/412$ با سطح معناداری $0/002$ که می توان گفت معاشرت با افراد و تکرار جرایم 98% ارتباط دارد و همچنین بین رفتار والدین و خانواده و تکرار جرم ضریب $0/395$ با سطح معناداری $0/008$ که رفتار والدین با خانواده با تکرار جرایم 92% رابطه وجود دارد. بنابر نتایج حاصله بین طرد اجتماعی و تکرار جرم ضریب همبستگی $0/473$ با سطح معناداری $0/000$ است که طرد اجتماعی 100% با تکرار جرایم رابطه وجود دارد نتایج حاصله بیانگر این مطلب نیز می باشد که بین طرد خانوادگی و دوستان و تکرار جرایم ضریب $0/359$ با سطح معناداری $0/026$ است که می توان با پیشگیری و راه حل های جدید از تکرار جرم جلوگیری کرد.

کلید واژه ها: سبک زندگی - زندان - تکرار جرم - مواد مخدر - طرد اجتماعی

پشت دیوارهای بلند زندان، پشت درهای آهنی بزرگ که نفوذ ناپذیر به نظر می‌رسد یک عده دارند زندگی می‌کنند به معنی واقعی.

مسئله رابطه سبک زندگی در زندان و تکرار جرایم مواد مخدر از ناحیه مجرمین یک مشکل اساسی در زندانها بوده است. زندان یکی از مهمترین ابزار دفاع در مقابله با جرم شخص مجرم است. در حالی که فلسفه اصلی تأسیس زندانها تأمین منافع جامعه از طریق اصلاح و تربیت مجرمین و پیشگیری از تکرار جرم می‌باشد. تحمیل مجازات حبس به مجرم و هدف از اعمال آن باید جلوگیری از تکرار جرم توسط مجرم در آینده باشد و اهمیت سبک زندگی مثبت در زندانها و نقش آنها تأثیر بسزایی در این زمینه دارد. مجازات زندان از جمله اصلی ترین مجازات هایی است که در حال حاضر در تمام سیستم های قضایی کشور های جهان اعمال می‌شود لذا هدف تمامی کشورها در سال های اخیر کاهش توصل به این مجازات و از بین بردن آثار مخرب آن بوده و هست. کیفر ممکن است نقش عدم ترغیب و تضعیف و دلسردی مجرم را نیز فراهم آورد یا اینکه بالعکس آن نیز به وجود آورد. لیکن احساس انزجار در قبال پاره ای از اعمال کیفرپذیر در میان بعضی از مردم، ضعیف است و در نتیجه آنان در معرض ارتکاب جرم قرار می‌گیرند در واقع می‌توان گفت که از ابتدا اعمال مجرمانه در وجود آنها بستر سازی شده و ریشه دوانیده و آنها تحت تاثیر عوامل محرک (اجتماعی، روانی، موروثی و...) به سوی جاده تاریک گمراهی و هنجارشکنی پیش می‌روند و عمل مجرمانه صورت می‌پذیرد بنابراین کیفر نمی‌تواند از وقوع جرم پیشگیری کند بلکه راه حلی می‌باشد برای کنترل

ABSTRACT

جرم محیط اجتماعی نیز فرد را در ارتباط و گاه در تعارض با دیگر افراد جامعه قرار می دهد و گاه این محیط موقتی است مانند محیط سربازی و یا محیط تحصیلی شامل آموزشگاه و محیط کارآموزی. گاه فرد در انتخاب این محیط نقش دارد. در این مورد به محیط حرفه ای و محیط خانوادگی که افراد خود برمی گزینند یا آن را می پذیرند یا به چگونگی گذران اوقات فراغت آنها نظیر معاشرت با دوستان انتخاب سرگرمی ها و نوع رسانه های گروهی (مطبوعات، سینما، رادیو و تلویزیون) مورد علاقه آنها می توان اشاره کرد. گاهی افراد در انتخاب محیط از خود اراده ای ندارند و نوع محیط به آنها تحمیل می شود انتخاب محیط های تحصیلی مانند بازداشتگاه، زندان، کانون های اصلاح و تربیت و مؤسسات مشابه دیگر که هیچ گاه به میل افراد نیست. محیط فرهنگی نیز گاه عامل جرم زا تلقی می شود. بسیار اتفاق می افتد که ارزش های گروهی (صنفی، حزبی، قومی، انجمن ها و...) در تعارض با یکدیگر قرار می گیرند. در این میان فرد برای رهایی از این تعارض ناچار به هنجارشکنی تن می دهد و جرمی به وقوع می پیوندد.

در این پژوهش اهدافی نظیر تبیین و ارائه راهکار جدید و مؤثر در خصوص زندگی در زندان و عدم تکرار جرم و تعیین میزان بازدارندگی تاثیر محیط زندان به تکرار جرم بعد از آزادی همچنین حمایت از آینده ی زندانی و به کارگیری وی در مناصب و حرفه مخصوص به شخص بعد آزادی از زندان، شناخت عوامل مؤثر در تکرار جرم مواد مخدر، شناخت موقعیت های پذیرش و عدم پذیرش در محیط های مختلف اجتماعی و خانوادگی پس از آزادی مورد بررسی قرار گرفته است.

پذیرفتن اینکه زندانیان هنوز عضوی از جامعه هستند و باید به آنها اجازه داد تا از حقوق شهروندی خود برخوردار شوند مفهوم حقوق زندانیان پیش شرط اصلی همه سیاست های کیفری است که دعوی عقلانیت و پیشگیری از جرم و توجه به امنیت همگانی و کیفیت زندگی شهروندان را دارد و همچنین حمایت از مجرم در داخل زندان و حتی حمایت ها و نظارت پر رنگ تر از مجرم پس از آزادی می تواند بر عدم تکرار جرم مفید واقع شود.

پیشینه تحقیق

در رابطه با موضوع تحقیق با بررسی که صورت گرفت می توان گفت با اینکه کتاب مستقل تدوین نگردیده است، قسمت هایی از این تحقیق به صورت پراکنده در ضمن کتب حقوقی و مقالات و یا پایان نامه های مورد بحث قرار گرفته که برخی از آنها در ذیل اشاره می شود.

۱-شکرچی زاده، محسن، وحید دستجردی، فاطمه در مقاله تاثیر سبک زندگی در سنین مختلف بر سفر مجرمانه بر سکونتگاه: با بررسی و تحقیق از عوامل بروز جرم و سعی در کاهش اثر آن، مهمترین راهکار پیشگیری از جرم و سفر مجرم به سوی مکان ارتکاب بزه از موارد حائز اهمیت دانسته است که در این زمینه بررسی جغرافیای جرم و سفر مجرم به سوی مکان ارتکاب بزه از موارد حایز اهمیت است (شکرچی زاده و دیگران، ۱۳۹۶، ص ۱۶).

۲-یعقوبی، محمد، علمی، محمود در مقاله با بررسی و تحقیق تعیین عوامل اجتماعی و خانوادگی مرتبط با بازگشت مجدد زندانیان به زندان می باشد: در این تحقیق بین میزان پذیرش جامعه و بازگشت مجدد به زندان رابطه وجود دارد، بین

ABSTRACT

میزان مهارت شغلی با میزان بازگشت مجدد به زندان رابطه وجود دارد، بین میزان پذیرش خانواده و بازگشت مجدد به زندان رابطه وجود دارد و در نهایت بین میزان برچسب زنی با میزان بازگشت مجدد به زندان رابطه وجود دارد (یعقوبی و دیگران، ۱۳۹۶، ص ۱۲).

۳- معظمی، شهلا، شیروی، مهسا، صالحی، معصومه در مقاله با بررسی تاثیر زندان بر تکرار جرم، و تکرار جرم مددجویان آزاد شده با بهره گیری از تئوری های جامعه شناسی و آسیب های اجتماعی نظیر آنومی، برچسب زنی، خرده و فرهنگ بزهکاری به بررسی علل و عوامل تکرار جرم به عنوان یک مسئله اجتماعی مهم پرداخته اند (معظمی و دیگران، ۱۳۹۴، ص ۳).

۴- افشاری، مریم، قلخاناباز، احمد، خزایی، سلمان، سهیلی زاد، مختار، فرازی، رضا در مقاله با بررسی و تحقیق از عوامل مرتبط با تکرار زندانی شدن در بین زندانیان شهر تویسرکان: در نتیجه این پژوهش عواملی چون: محل سکونت (غیر بومی شهرستان و استیجاری بودن منزل)، سابقه ارتکاب در دوستان، مصرف مواد قبل از زندان، سن در اولین ارتکاب جرم با تکرار زندانی شدن رابطه معنا داری دارد که میتوان با پیشگیری و راه حل جدید و مناسب از تکرار جرم جلوگیری نمود (افشاری، ۱۳۹۱، ص ۵).

۵- فلاح یخدانی، محمدحسین در مقاله با بررسی و تحقیق نقش زندان در پیشگیری از تکرار جرم با توجه به اهدافی که برای مجازات در نظر گرفته شده است به فواید و معایب زندانها اشاره کرده است. از دویست سال پیش زندانی نمودن مجرمان به عنوان واکنش رسمی از سوی دستگاه قضایی به منظور یکی از اقسام

مجازات مجرمین و پیشگیری از تکرار جرم بهترین گزینه ای بود که اهداف آنها را تامین می کرد. اما نگرش ویژه ای که امروزه نسبت به انتخاب نوع مجازات اعمال میشود ثمره ناکامی سیاست های پیشین و عقیم ماندن تدابیر اتخاذ شده متداول حبس با آن همه معایبش در قبال پدیده مجرمانه میباشد. در همین راستا از مؤلفه های حاکم بر سیاست جنایی اسلام در تعیین نوع مجازات، تکیه بر اصلاح و تربیت مجرمین و پیشگیری از بزهکاری با تاکید بر حفظ جریمه ها و رعایت حیثیت اجتماعی و آبروی افراد میباشد (فلاح یخدانی، ۱۳۸۱، ص ۱۳).

۶- محمدپور، محمدحسین در پایان نامه خود با تحقیق و بررسی به عوامل تکرار جرم محکومین به مجازات سالب آزادی در جنوب استان خراسان: تلاش در جهت تغییراتی جدید و اساسی در محیط زندان است که این تغییرات باعث اصلاح و بازپروری مجرمین میشود که باعث کاهش تکرار جرم و عدم بازگشت مجدد مجرم به زندان میشود (محمدپور، ۱۳۷۸، ص ۱۶).

با توجه به پیشینه های اشاره شده در این تحقیق، در مقاله پژوهشی در سال که توسط احمد قلخان باز و دیگران در زندان شهر تویسرکان تحت عنوان عوامل مرتبط با تکرار زندانی شدن در بین زندانیان شهر تویسرکان به این نتیجه رسیده اند که فردی که برای اولین بار به زندان وارد میشود و پس پایان مجازات حبس و برگشت به اجتماع با برجسی که از طرف جامعه و افراد مهم زندگی به آنها داده میشود و در کنار سایر عوامل مستعد کننده و تحریک کننده زمینه ارتکاب جرم مجدد و ورود مجدد به زندان را فراهم می کند. در همین راستا میتوان به این نکته اشاره کرد افرادی که سابقه مصرف مواد مخدر داشته اند شانس ارتکاب جرم مجدد

ABSTRACT

و بازگشت به زندان آنها بیشتر از افرادی بوده که سابقه اعتیاد نداشته اند زیرا مصرف مواد مخدر مستلزم برخوردهای مکرر و آشنایی با دیگر افراد مجرم و خلافکار و حتی بازگشت به محیط ها و کانونهای جرم و خلاف میباشد و از طرفی این احتمال نیز وجود دارد که برای تهیه و فراهم نمودن مواد مخدر مصرفی خود دست به خلاف دیگر و اعمال منافی قانون زده و در نهایت مرتکب تکرار جرم شده و زندانی شود.

همچنین در مقاله ای دیگر که توسط خانم شهلا معظمی و دیگران در سال با موضوع تاثیر زندان بر تکرار جرم زنان که معتقدند که زندان موجب طرد اجتماعی شخص حبس کشیده میشود. به طور قابل توجهی که خانواده، دوستان و اجتماع بعد آزادی آنها به شخص زندانی بی اعتنا باشند و هیچ همکاری و معاشرتی با وی نداشته باشند این امر سبب میشود که حس انتقام و کینه جای عبرت و عاطفه در دل زندانی آزاد شده به وجود بیاید و فرد مجدد مرتکب تکرار جرم شود.

آقای محمد حسین فلاح یخدانی در مقاله خود با موضوع بررسی نقش زندان در پیشگیری از تکرار جرم و ضرورت یافتن جایگزین حبس، با توجه به فواید و معایب حبس و تحقیق از دیدگاه موافقان حبس و مخالفان حبس، با حبس های کوتاه مدت مخالف بوده و اشاره به تدابیر مناسب تری برای اینگونه حبس ها میباشد.

روش تحقیق

این تحقیق از دو نوع توصیفی - تحلیلی است و جمع آوری اطلاعات هم به صورت کتابخانه ای هم به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه که توسط محقق تنظیم شده انجام پذیرفته است. در این پژوهش پس از اخذ اجازه از مقامات اداره

کل سازمان زندانهای خراسان رضوی و مقامات زندان شهرستان کاشمر برای اجرا کردن پژوهش، یک حجم نمونه ۱۵۰ نفری از بین جامعه آماری ۵۰۰ نفری زندانیان شهرستان کاشمر که مرتکب تکرار جرم و بازگشت مجدد داشتند مورد انتخاب قرار گرفته شد. از آزمودنی ها خواستیم که با صداقت به سوالات پرسشنامه پاسخ دهند و تاکید شد که این کار جنبه پژوهشی داشته و اطلاعات آنها کاملاً محرمانه است. تجزیه تحلیل داده های پژوهش با استفاده از آمار توصیفی انجام شد. بعد از کسب اطلاع از تعداد زندانیانی که بازگشت مجدد به زندان داشته اند با تنظیم ۱۳ سوال توصیفی و مشخصه های آماری (سن، محل سکونت، وضعیت مسکن و...) به توصیف داده ها پرداخته شد. در قسمت آمار استنباطی با آزمون همبستگی پیرسون که توسط نرم افزار SPSS مورد محاسبه قرار گرفت به آزمون فرضیات پرداخته شد.

طرح مساله

سبک زندگی میتواند بر انتخاب جرم موثر باشد. آنگونه که گیدنز به تعریف سبک زندگی می پردازد: سبک زندگی، مجموعه نسبتاً هماهنگ از همه رفتارها و فعالیتهای یک فرد معین در جریان زندگی روزمره است که مستلزم مجموعه ای از عادت ها و جهت گیری ها و بنابراین برخوردار از نوعی وحدت است (گیدنز، ۱۳۸۸، ص ۱۴).

اما امروز شاهد این هستیم که اغلب زندانها در اصلاح زندانیان موفق عمل ننموده اند و آمار بازگشت مجدد مجرمین به زندان کاملاً چشمگیر می باشد. در حقیقت زندان آنگونه که باید، در جهت احقاق حق و اهداف خود همانند بازپروری

ABSTRACT

و اصلاح مجرمین موفق عمل ننموده و دارای اثر و آسیب های جدی و خطرناکی برای جامعه است. مجرمین بعد از اینکه ماهها و سالها در زندان به سر می برند و محیط زندان به زعم خود آنها را اصلاح می کند بعد از آزادی از زندان مجدد مرتکب جرم می شوند. آیا باید بیشتر در محیط زندان می ماندند یا باید زندانها محیطی رنج آورتر باشند یا باید در آنجا آسوده بوده اند و عبرت نگرفته اند و یا برعکس؟ محیط زندان آنقدر زجرآور بوده که آنها احساس بی عدالتی کرده و این اندیشه در آنها بوجود آمده که جرمی را که آنها انجام داده اند مستحق مجازاتی به این سنگینی نبوده است و این موضوع برای آنها عقده روانی ایجاد نموده لذا بعد از آزادی از زندان در فکر انتقام از جامعه بوده و دست به ارتکاب جرم میزنند یا اینکه پس از آزادی از زندان، خانواده و جامعه آنها را ترک کرده و مجبور شده اند به باندهای تبهکاری روی آورند (خجسته، ۱۳۸۲، ص ۵).

با توجه به مشاهداتی که نگارنده تحقیق در چندین زندان به عنوان سرباز وظیفه در گذشته کسب نموده است و تحقیقی که در حال حاضر در زندان کاشمر به عمل آورده شرایط سبک زندگی در زندان نیاز اساسی به تغییر و تحولاتی از جمله: جداسازی مجرمین حبس اولی از مجرمین سابقه دار و تفکیک مجرمین با توجه به نوع جرم ارتكابی آنها و افزایش مجازاتهای جایگزین حبس و همچنین حمایت از مجرم در داخل زندان و حتی حمایت های پررنگ تر از مجرم پس از آزادی دارد. قابل توجه است که زندانها بخشی از جامعه هستند و تاثیر بسزایی در رفتار افراد محبوس دارند و توجه جدی به مسائل و مشکلات ناشی از زندان موضوعی بسیار مهم و اساسی است که همکاری و همیاری همه جانبه قوای سه گانه و نیز

مردم جامعه و چه بسا خود زندانیان را می‌طلبند و به هیچ وجه قضیه‌ای یک سویه و دامنگیر خود جامعه زندان نیست. مجازات حبس بر خلاف اصل شخصی بودن مجازاتها بر والدین، همسر و فرزندان زندانی نیز تحمیل میشود. بدون تردید زندان میتواند بر ثبات مالی و اجتماعی خانواده‌ی زندانی و سلامتی و عملکرد اجتماعی فرزندان زندانی تأثیرات منفی داشته باشد. علاوه بر این، فشارهای روحی، عاطفی و اجتماعی ناشی از زندانی شدن یکی از اعضای خانواده، زمینه را برای قطع روابط و طرد خانوادگی محکوم فراهم می‌کند. سرانجام اینکه زندان با فقر و فلاکت انداختن خانواده‌ی زندانی به طور غیر مستقیم بزهکار تولید می‌کند (محمدپور، محمد حسین، ۱۳۷۸، ص ۲۷).

در پیامدهای خانوادگی می‌توان از آثار منفی زندان بر فرزندان محکوم علیه نام برد که مواردی از قبیل عدم رشد شخصیت، اختلال در امر تربیت کودک، اختلال در امر الگوپذیری کودکان را شامل میشود و از همین پیامدهای خانوادگی آثار منفی که زندان بر همسر زندانی دارد که از آن جمله از هم گسیختگی خانوادگی و انحرافات اخلاقی، از دیگر پیامدهای خانوادگی و اجتماعی می‌توان از تحمیل هزینه‌های گزاف بر جامعه و محرومیت جامعه از توان کاری مجرم، از بین رفتن نیروی بازدارندگی زندان و فساد زندانیان را نام برد (فلاح یخدانی، محمد حسین، ۱۳۸۱، ص ۱۸).

مجازات سالب آزادی ممکن است کوتاه مدت یا بلند مدت باشد. در حبس‌های کوتاه مدت به لحاظ کوتاهی زمان اقامت محکوم علیه هیچ گونه برنامه‌ی

ABSTRACT

اصلاحی در مورد وی قابل اعمال نیست و معایب آن موجب مناقشات بسیاری گردیده است. در حبس های بلند مدت پس از انجام آزمایش ها بر روی محکوم علیه برای مدت اقامت وی برنامه ریزی های تربیتی، حرفه ای و آموزشی صورت گرفته و با عنایت به فرصت کافی برای اصلاح و بازسازی او مساعی لازم انجام میگیرد. مجازات سالب آزادی به ویژه حبس های کوتاه مدت در عمل با مشکلات عدیده ای مواجه گردیده است (تیرگر فاخری، ۱۳۷۷، ص ۳۷).

تعریف تکرار جرم

تعریف لغوی تکرار: کاری را دوبار کردن، عملی را چند مرتبه انجام دادن، به عبارتی دیگر وضع تبهکاری که سابقه محاکماتی دارد در واقع حالت مجرمی است که به خاطر ارتکاب جرم و بعد از اجرای حکم محکومیت جزایی قطعی قبلی مجدد مرتکب جرم دیگری شده باشد.

ماده ۱۳۷ ق.م.ا در این خصوص مقرر می‌دارد: هر کس به موجب حکم قطعی به یکی از مجازات های تعزیری درجه یک تا شش محکوم شود و از تاریخ قطعیت حکم تا حصول اعاده حیثیت یا شمول مرور زمان اجرای مجازات مرتکب جرم تعزیری درجه ۱ تا ۶ دیگری گردد و حداکثر مجازات تا یک و نیم برابر آن محکوم می‌شود.

تکرار جرم در حدود به موجب ماده ۱۳۶ قانون مدنی تکرار در حد در مرتبه چهارم مجازات اعدام است.

انواع تکرار جرم

الف- تکرار خاص: وقتی است که جرم جدید به جرم محکوم یافته قبلی یکسان باشد.

ب- تکرار عام: وقتی است که جرم جدید متفاوت از جرم محکومیت یافته سابق باشد (زرقانی، ۱۳۹۲، ص ۴۴۳).

فرهنگ زندان و تاثیر آن بر زندانیان

در یک دیدگاه کلی می توان اذعان نمود که زندان تاثیرات عینی و ذهنی منفی روی زندانیان دارد. تاثیرات این شامل زمینه خانوادگی ، اشتغال ، بیکاری ، آموزش و یادگیری فنون ارتکاب جرم ، جذب در گروه های مجرمانه داخلی زندان و غیره می باشد. تاثیرات ذهنی منفی نیز شامل تصور زندانی از مدیریت زندان توجیه گرایی برای جرم انجام شده ، دیدگاه او نسبت به دستگاه قضایی ، دیدگاه و نسبت به قانون و غیره می شود. به بیان دیگر از هم گسیختگی خانوادگی به صورتهای طلاق ، بی سرپرستی ، دوری از خانواده ، فقدان همانند سازی لازم با خانواده ، عدم پذیرش و طرد شدن از خانواده و غیره در خانواده های زندانیان جلوه می گردد (همان، ص ۳۴).

به نظر نگارنده تحقیق اگر در حال حاضر زندانها دست به تغییرات و اصلاحاتی در رابطه با سبک زندگی و پررنگ کردن حمایت های سازمان زندانها نزنند کارکرد منفی زندان بر کارکرد مثبت پیشی گرفته و در آینده نزدیک، جدای از هزینه های بسیار زیاد اقتصادی بر دوش دولت، خطرات جبران ناپذیری به جامعه و مخصوصاً جوانان وارد می شود. به بیان دیگر منظور از کارکرد منفی زندان بر فرد زندانی در

ABSTRACT

محیطی قرار می‌گیرد که وارد یک شبکه از روابط اجتماعی منحرفان می‌شود که تجربه بیشتری در زمینه انحرافات کسب نموده و با الگو از منحرفان و مجرمین دیگر هم نوا می‌شود. به همین خاطر است که بازگشت مجدد زندانیان را پس از آزادی آنها شاهد هستیم.

توجه به حقوق زندانیان در داخل زندان گامی بسیار موثر در اصلاح و بازپروری وی دارد ریشه عمده حقوق زندانیان بازداشت شدگان به طور کلی تابعان نظام کیفری را باید در قانون اساسی جمهوری اسلامی جستجو نمود چون در این قانون و تنها این حقوق در اصول مختلفی چون اصول ۳۹ و ۳۲ در مورد منع تعقیب خودسرانه، حق دادخواهی، حق داشتن وکیل، اصل قانونی بودن جرم و مجازات، اصل برائت یا فرضیه بیگناهی متهم منع شکنجه به منظور اخذ قرار تا اجبار ادای سوگند و شهادت و سرانجام منع هتک حرمت و حیثیتی که به حکم قانون دستگیر بازداشت، زندانی و یا تبعید شده است بیان گردیده است. همچنین از دیگر سو در بند ۵ اصل ۱۵۶ این قانون درباره وظایف قوه قضاییه اصلاح مجرمان بر عهده این نهاد می‌باشد. بنابراین ریشه حقوق بنیادین زندانیان از جمله حقوق اصلاح و تربیت آنان به طور کلی، با اجتماعی شدن آنان را باید در قانون اساسی جمهوری اسلامی جست.

عوامل تأثیرگذار بر تکرار جرم زندانیان

بزهکاری به عنوان رفتاری مخالف با ارزشها و هنجارهای اجتماعی معلول علل و عوامل مختلفی می باشد عواملی که ریشه در محیط اجتماع دارند یا ناشی از عوامل زیستی می باشد و یا ریشه در عوامل روانی، شخصیت فردی و اجتماعی فرد دارند. جرم پدیده ای جهانی محسوب می شود، اگرچه نوع و میزان آن را جامعه ای به جامعه دیگر متفاوت است. کسانی که گرفتار بزهکاری و جرم می شوند در اکثریت موارد فرصت های جبران ناپذیر را از جهت، کار، تحصیل، تشکیل خانواده و... از دست می دهند. وجود چنین سابقه نامطلوبی در زندگی آینده آنها تاثیر فراوان می گذارد و این قبیل افراد معمولاً از طرف جامعه و خانواده طرد می شوند و امکان بازگشت آنها به عنوان فرد عادی به جامعه با مشکلات فراوانی مواجه می شود و همچنین این مسئله از لحاظ هزینه، وقت و نیرویی که جامعه صرف آن می کند نیز اهمیت زیادی دارد. عوامل مؤثر بر تکرار جرم که در این پژوهش مورد بررسی قرار می گیرند به شرح ذیل می باشد:

محیط خانوادگی

محیطی است که فرد در آن جا به دنیا آمده و به حیات اش ادامه می دهد. محققان بر این عقیده اند که فرد تحت تأثیر شدید والدین و دیگر اعضای خانواده اش قرار می گیرد و به همین دلیل، وضع خانوادگی او در بروز رفتارهای خطرناک و ارتکاب جرایم رابطه مستقیم دارد. این تأثیر بر شکل گیری شخصیت و منش افراد و در نتیجه، رفتارهای آتی آنان، مورد توجه بیش تر متفکران بوده است.

ABSTRACT

((دوگرف)) در این باره می نویسد: «اثرات سال های عمر بر روی تکوین و تحول آتی شخصیت افراد بسیار بدیهی بوده و اگر خانواده به وظایف تربیتی عمل نماید و اگر روابط بین والدین و فرزند طبیعی بوده و در محیط، جو عاطفی، دوستی و محبت حاکم باشد و در نهایت، اگر تمام نیازهای طبیعی تأمین گردد، طفل به راحتی اجتماعی شده و همچنین در روابط خانوادگی و خارج از آن، رفتارهای طبیعی و معتدل خواهد داشت. اما اگر شرایط و موقعیت به صورت دیگری باشد یعنی خانواده از نظر تربیتی دچار نقیصه شده و اگر طفل از کمبود شدید عاطفی رنج ببرد و اگر والدین از هم جدا شده باشند، بدیهی است نتایج ضرر بار آن دیر یا زود در طفل مشاهده خواهد شد. خانواده نقش تعیین کننده و قاطعی در انگیزه شناسی بزهکاری جوانان ایفا می نماید.»

جرم شناس مذکور ضمن تأکید بر نقش عوامل مزبور، می افزاید: «منش و رفتارهای بزه کار در برابر جامعه تا حدود زیادی با توجه به ویژگی های محیط خانوادگی او رقم زده شده است.» (نجفی توانا، ۱۳۹۳، ص ۲۰۴).

خانواده از هم گسیخته

جدایی والدین اثرات نامطلوبی بر روان فرزندان می گذارد و گذشته از مشکلات مادی، مشکلات روانی فراوانی برای آنان فراهم می آورد و ضربات جبران ناپذیری بر آن ها وارد می سازد، به گونه ای که بعدها موجب عصبانیت، بد خلقی، تمرد از اوامر والدین و دیگران و در نهایت، موجب عدم انطباق اجتماعی شان می گردد. این از هم گسیختگی خانوادگی در دختران موجب فرار از منزل و در پسران،

موجب ترجیح بیرون از خانه بر منزل می شود و به تدریج جذب آنان را در بین گروه های بزه کار در پی می آورد و در نهایت، به سوی ارتکاب جرایم روی می آورند. به همین دلیل، طلاق هر چند ممکن است برای والدین کاری لازم یا تنها راه رهایی باشد، ولی برای فرزندان همیشه یک فاجعه است و شاید به همین دلیل در اسلام، به عنوان مبعوض ترین جدال ها تلقی شده است (نجفی توانا، پیشین، ص ۲۰۵).

محیط مسکن

همان محل سکونت یا خانه است که فرد در آن متولد می شود و در آن جا رشد می یابد و در آن به استراحت می پردازد. وضع مسکن تا حد زیادی نشان دهنده وضع زندگی اقتصادی و اجتماعی والدین و محلی است که خانه در آن بنا شده، که در وقوع جرایم افراد آن مؤثر است. خانه های محقر که فضای آن برای افراد ساکن در آن محدود است تأثیر فراوانی در انحراف افرادش دارد زیرا والدین و فرزندان مجبورند در یک اتاق بخوابند و چه بسا فرزندان متوجه روابط جنسی والدین گردند که همین موجب بروز آثار ناخوشایند در مسائل جنسی فرزندان می شود. همچنین در این خانه های کوچک به سبب شلوغی و سر و صدای زیاد و ناراحتی والدین، غالباً فرزندان به کوچه ها پناه می برند و از این طریق، به بی راهه کشیده می شوند. در منطقه و محله ای که فاقد بهداشت، نظافت، مراکز تفریحی سالم و وجود سکنه فراوان و شلوغ است، زمینه های بیش تری برای ارتکاب اعمال مجرمانه وجود دارد. بنابراین، افراد ساکن در این مناطق بیش از مناطق دیگر در معرض آلوده شدن قرار دارند (کی نیا، ۱۳۹۳، ص ۱۰۶).

محیط اقتصادی

بحث تأثیر وضعیت اقتصادی بر روی افکار، اخلاق و رفتار افراد از دیرباز مورد توجه اندیشمندان بوده است. از افلاطون نقل شده: «تقوای واقعی و ثروت فراوان مانعاً الجمع اند»؛ یعنی جمعشان امکان پذیر نیست.

بعضی از دانشمندان تنها عامل مؤثر بر انسان را وضعیت اقتصادی می دانند و سایر ابعاد انسانی را متأثر از شرایط اقتصادی می دانند. گروهی از جرم شناسان، که عمدتاً به مکتب کمونیستی تمایل دارند، معتقدند زیربنای جامعه را اقتصاد تشکیل می دهد و سایر ابعاد اجتماعی از قبیل خانواده، سیاست، اخلاق، فرهنگ و جرم روبناست و معلول عوامل اقتصادی شمرده می شود. بنابراین، پدیده بزه کاری را ناشی از فقر می دانند و معتقدند تقسیم ناعادلانه ثروت و نابرابری اجتماعی موجب اعمال مجرمانه می شوند. از این رو، بیش تر بزه کاران را مردم فقیر و کم درآمد جامعه می دانند.

اما دسته دیگری از جرم شناسان در مقابل این دیدگاه، معتقدند نه تنها فقر موجب بزه کاری نیست، بلکه رشد اقتصادی و توسعه آن و بالا رفتن سطح زندگی موجب بزه کاری می گردد.

آنچه از مطالب مذکور می توان نتیجه گرفت این است که در هر صورت، نباید اثرات عوامل اقتصادی را بر اعمال و رفتار مجرمانه نادیده گرفت (تاج زمان، پیشین، ص ۲۸۵).

سوابق تحصیلی

رابطه سواد و بزهکاری یکی از موضوعات مهم درعین حال جدید جرم شناسی و جامعه شناسی جنایی می باشد درعین حال سواد و دانش می تواند موجبات گرایش انسان به بزهکاری را فراهم سازد. بزهکاری به عنوان یکی از اشکال مهم کجروی و هنجارشکنی تحت علل و عوامل مختلفی در جامعه به وجود می آید. در مورد میزان تاثیرگذاری سواد بر او بزهکاری نظرات مختلفی در جامعه به وجود می آید. از دیدگاه جرم شناسان نخستین، سواد ابزاری برای انسان اجتماعی محسوب می شود و در پناه آن انسان می تواند در برابر، آسیب های اجتماعی خود را مصون سازد و کمتر به سمت ارتکاب جرم پیش رود.

در حوزه جرم شناسی دیدگاه های متفاوت نسبت به میزان تاثیرگذاری سواد مطرح شده است در حالی که گروهی با تاکید بر نگاه سنتی که می گوید باز کردن یک مدرسه درنهایت به بسته شدن یک زندان منجر خواهد شد و درصدد برجسته نمودن نقش سواد پیشگیری جرم است از نظر آنها سواد ملجانی است برای انسان برای در امان ماندن از آسیب ها و کجروی های اجتماعی.

در مقابل گروهی دیگر از جرم شناسان با واکنش نشان دادن در برابر این نظریه نگاه رویه ای نسبت به عامل سواد در امر بزهکاری دارند. از نظر آنها به خاطر رشد و توسعه امکانات عموم مردم جامعه از نعمت سواد برخوردارند و افراد بیسواد در اقلیت قرار دارند ولی با این حال آمار و ارقام حمایت از افزایش بزهکاری دارد. اگر سواد مانعی بر سر راه بزهکاری می بود پس چرا باز هم شاید روند رو به رشد بزهکاری هستیم از نظر این گروه باید سراغ عوامل دیگر برویم.

هرچند آنها تاثیر مثبت سواد را نادیده نمی گیرند و معتقدند در مورد گروه خاصی از مجرمین عامل سواد می تواند تاثیر مثبتی داشته باشد (کشوری، ۱۳۹۰، ص ۲۶).

طرد اجتماعی

زمینه طرد اجتماعی محرومیتی طولانی مدت که به جدایی از جریان اصلی جامعه می انجامد. فرایندی که در نتیجه آن افراد و گروههای اجتماعی معینی از اجتماعی طرد و به حاشیه رانده می شوند. رویکرد طرد اجتماعی در مقایسه با رویکردهای دیگر درک عمیق تر و جامع تری از ریشه ها و ابعاد محرومیت بدست می دهد.

رویکرد طرد اجتماعی، جرم را پدیده ای چند وجهی می داند که فراتر از کمبودهای مادی بر دامنه متنوعی از محرومیت های اجتماعی و فرهنگی دلالت دارد.

امروزه با توجه به افزایش جرایم در جامعه یکی از عوامل مؤثر بر طرد اجتماعی یک فرد از طرف جامعه همان برچسب جرم به اوست، ذهنیت جامعه از جرم و مجرم یک ذهنیت مناسب نیست و همواره جامعه سعی در مطرح کردن مجرمان داشته است. همکاری و همفکری نکردن جامعه با یک مجرم، نپذیرفتن او در جمع، نپذیرفتن او در یک شغل و... از جمله عواملی هستند که باعث طرد مجرم از محیط اجتماعی و زمینه ساز ارتکاب مجدد جرم می شود.

به عبارتی می توان گفت طرد اجتماعی زمانی رخ می دهد که افراد یا گروهها از مسائلی نظیر بیکاری، تبعیض، مهارت های کم، درآمد پایین، بیماری، ازهم پاشیدگی خانوادگی و... رنج می برند(وروایی، و دیگران ۱۳۹۴ص ۲۴).

گیدنز مفهوم طرد اجتماعی را کلی تر و گسترده تر از مفهوم زیر طبقه می داند. به عقیده وی این مفهوم، این مزیت را دارد که بر فرآیندها - سازکارهای طرد تاکید می کند و دلالت بر طیف وسیعی از عواملی را دارد که افراد و گروهها را از داشتن فرصت های اقتصادی سیاسی و اجتماعی که پیش روی اکثر جمعیت است باز می دارد. (گیدنز، ۱۳۸۸، ص ۲۲).

نظریه تفاوت ارتباطات و انتقال فرهنگی

ساترلند در نظریه انتقال فرهنگی به این نتیجه گیری جالب می رسد، رفتاری که در یک فرهنگ انحراف تلقی می شود ممکن است در فرهنگ دیگر عملا همנוایی تلقی می شود، مانند ارزشها و هنجارهای مربوط به افراد ناباب، داش های محله، شرخرهایی که می توانند عملا نوجوانان را در گیر قانون سازند. این نظریه همچنین روشن می کند که چرا بسیاری از بزهکاران، معتادان و سایر منحرفان بعد از رهایی یا معالجه دوباره به وضع قبلی برگشت می کنند یعنی مجددا به شبکه روابط اجتماعی خود با معاشران منحرف برمی گردند(شمس، ۱۳۸۳، ص ۱۶).

نظریه برجسب زنی

ABSTRACT

این نظریه در واقع صورتی از نظریه کنش متقابل (میان کجروان و ناکجروان) است. معتقدان برچسب زنی در تعریف اینکه چه رفتاری نا بهنجار است، از دو ایده اصلی مطرح در کنش متقابل نمادین بهره گرفته اند (بکر، ۱۹۷۳، ص ۶۴).

۱- متقابل بودن کنش

۲- نمادین بودن کنش

کنش متقابل در بین اشخاص به اصطلاح کج رفتار و همنوا تحت تاثیر معنایابی است که آنها به کنش های یکدیگر می دهند. این معناها همان نمادها یعنی تفسیرها، تعریف یا انگهایی است که مردم به یک کنش می دهند و از خود کنش مهم ترند (صدیق سروستانی، ۱۳۸۷، ص ۵۷).

تعلق خاطر افراد به جامعه تعهد آنان به امور متداول زندگی روزمره، همنوایی با هنجار اجتماعی، درگیر شدن آنها در فعالیتهای مختلف زندگی، اعتقاد به نظام های هنجار جامعه از یک سو فرد را به همنوایی با هنجار اجتماعی سوق می دهد و از سوی دیگر با احتمال کج رفتاری رابطه معکوس دارد (همان، ص ۵۲).

یکی از مهمترین رویکرد ها برای درک تبهکاری نظریه برچسب زنی نام گرفت. نظریه سازان برچسب زنی از جمله ادوین لمرت، کجروی را نه به عنوان مجموعه ای از ویژگی های افراد یا گروه ها بلکه به عنوان یک فرآیند کنش متقابل میان کجروان و ناکجروان تبیین می کند.

نظریه برچسب زنی بر این فرض استوار است که خوب یا بد بودن افراد از سوی واکنش های دیگران مورد کنترل قرار می گیرد. در این نظریه ما با یک جرم-شناسی انتقادی مواجه هستیم که صلاحیت حقوق کیفری را رد می کند و برخلاف

جرم شناسان کلاسیک و جرم‌شناسان اثبات‌گرا که جرم را رفتاری خطرناک میدانستند و معتقد بودند مجرم کسی است که باید در مقابل وی از خود دفاع کنیم. جرم شناس های واکنش اجتماعی یعنی افرادی که معتقد به حذف سیستم قضایی هستند، اذعان می‌کنند که مشکل اصلی در خود نظام کیفری است.

نظریه معاشرت ترجیحی (همنشینی افتراقی)

این نظریه در مورد جرم و بزهکاری است که توسط ((ادوین ساترلند)) ارائه شد. ساترلند یکی از اعضای مکتب شیکاگو جرم را به آنچه که تفاوت ارتباطات نامیده است مربوط می‌داند. ساترلند معتقد است که جرم در اثر نارسایی هایی شکل می‌گیرد که افراد با آن رو در رو هستند از نظر او مجرمیت از ویژگی‌های شخصی یا جایگاه اقتصادی اجتماعی فرد ریشه نمی‌گیرد بلکه جرم تابعی از یک فرایند یادگیری است که در هر فرهنگی بر افراد تأثیر می‌گذارد.

ساترلند رفتار بزهکارانه را نشانی از تماس با اشخاص در اثر فرایند یادگیری می‌داند که مخصوصاً از رابطه شخصی در داخل یک گروه، نظیر خانواده، مدرسه، کوچه، محله، تعلیم می‌گیرد. یادگیری جرم در زندان نیز از طریق همنشینی و مجالست با افراد حرفه‌ای و سابقه‌دار آغاز می‌شود. با نزدیک شدن روابط افراد در گروه با یکدیگر رابطه صمیمانه با یکدیگر برقرار و آلام و دردهای روحی خود را در گروه بیان با عمیق شدن این رابطه آگاهی درباره ارتکاب جرم یا نحوه دستگیری خود حرف می‌زنند و امکان دارد توسط مجرمان پیشکسوت راهنمایی

ABSTRACT

شوند به این طریق بزهکاران ابتدایی کم کم حرفه ای تر می شوند (سلیمی داوری، ۱۳۸۶، ص ۱۰۸).

در حقیقت شخص یاد می گیرد که چگونه مجرم شود و سپس برنامه هایی را ایجاد می کند که الگوی رفتار مناسب را تبیین می کند.

ساترلند در قالب ی نظریه اش ۳ نظر عمده برگرفته از مکتب شیکاگو را مد نظر قرار می دهد.

۱- نظر انتقال اکولوژیکی و فرهنگی

۲- نظریه تعامل نمادین

۳- نظریه منازعه فرهنگ.

با این کار او قادر به معنی دار کردن نرخ های رشد متفاوت در جامعه (رهیافت منازعه فرهنگ) همچنین فرآیندی که به کمک آن افراد مرتکب جرم می شوند (رهیافت تعامل نمادین) بود. در این عرصه ساترلند به پایه ریزی نظریه ی پرداخت که تلاشی برای توضیح رفتار مجرمانه فرد و هم تفاوت در نرخ های جرم و گروهی (اجتماعی) بود. او باید این مسئله را نیز به حساب می آورد که رفتار مجرمانه ضرورتاً از رفتار مرسوم و عادی متفاوت نیست. بلکه در تعیین رفتار، ارزش ها و برخی موقعیت ها و افرادی که پیش از دیگران مستعد ارتکاب جرم هستند مهم می باشد.

گونه های پایداری براساس حالت خطرناک بزهکار پایدار

بزهکاران پایدار بر مبنای شدت و ضعف حالت خطرناک به سه گروه تقسیم

می شوند:

بزهکار مزمن

مجرم مزمن، کسی است که صفات مجرمانه آشکار یا پنهان در ساختار روانی او وجود دارد (اما او دیوانه یا دچار نقص روانی نیست) و کسی است که به طور پایدار مرتکب جرم می شود و برای جامعه‌ای که در آن زندگی می کند، خطرناک محسوب می شود (غلامی، ۱۳۸۸، ص ۱۸۱).

به طور کلی، اصطلاح «مجرم مزمن» به افرادی اشاره دارد که اغلب یا به طور مداوم، قوانین کیفری را نقض می کنند. مجرمان مزمن، بزهکارانی هستند که به طور پایدار مرتکب انواع گوناگون جرایم می شوند و برای آنان اهمیتی ندارد که چه جرمی را مرتکب می شوند یا واکنش آن رفتار مجرمانه چیست. آنان تنها برای برطرف ساختن نیازهای خویش به بزهکاری مبادرت می ورزند، بدون آنکه در بزه خاصی تخصص داشته باشند. سرشت ارتکاب جرم نزد این دسته از مجرمان، مادرزادی نیست و آنان با انگیزه‌ی عادی مرتکب جرم می شوند. این قبیل مجرمان، تحت تأثیر عوامل و شرایط جرم‌زای محیط از قبیل بیکاری، معاشرت با افراد ناباب و تأثیر سوء زندان و غیره، پس از محکومیت و تحمل کیفر مجدداً به طرف بزهکاری کشیده می شوند (ولیدی، ۱۳۸۸، ص ۱۰۷).

برخلاف سایر بزهکاران «اتفاقی، حرفه‌ای»، بزهکاری مزمن ناشی از اختلالات عمیق شخصیتی است؛ در واقع، بسیاری از مجرمان مزمن دارای کنش‌های

ABSTRACT

روان‌شناختی ناسازگاری اجتماعی هستند. واکنش آنان از راه مخالفت با محیط اجتماعی است و جرایم شان همانند اقدامات افراد طغیان‌گر یا متنفر از جامعه است. مجرم مزمن، از عقده حقارت رنج می‌برد و تاب مقاومت در برابر قوای محرکه رفتارهای جنایی را ندارد. برخلاف شخصیت که در بزهکاری مجرم مزمن سهم بسزایی دارد، اوضاع و احوال نقش بسیار محدودی در فعلیت یافتن عمل مجرمانه دارد؛ از این رو، بازگشت‌پذیری مجرمان مزمن به اجتماع، به‌سختی و تقریباً غیرممکن است (گسن، ۱۳۹۲، ص ۲۳).

مجرمان مزمن، لذت آور بودن جرم را می‌بینند؛ ماجراجو هستند و چون قادر به کنترل خود نیستند، در پی تحریک و خطر هستند؛ نتایج یا حاصل جرایمی که مرتکب می‌شوند، بسیار موقتی است؛ یعنی نتایج خیلی سریع مصرف می‌شود و جنبه دراز مدت و سرمایه‌گذاری ندارد. خطر جزو هزینه‌های جرم است (نجفی ابرند آبادی، ۱۳۸۰، ص ۸۲۹).

برای این گروه از مجرمان، اعمال مجرمانه وسیله‌ای سریع و ساده برای رفع برخی نیازها است؛ به عبارت دیگر، آنچه را که دیگران از طریق کار به دست می‌آورند، مجرمان مزمن از طریق ارتکاب جرم به دست می‌آورند؛ برای نمونه، ارتکاب جرایم مواد مخدر به دلیل احساس نیاز به مواد مخدر و ارتکاب جرایم علیه اموال، از سوی این گروه از مجرمان، ریشه در نیازهای اقتصادی دارد. ولیدی (همان، ص ۸۳۰).

بزهکاران مزمن اکثراً در سنین ده تا دوازده سالگی اولین برخورد رسمی را با دست‌اندرکاران نظام عدالت کیفری تجربه می‌نمایند و حداکثر دو سال بعد از آن

برای دومین بار به دلیل ارتکاب جرمی جدی تر وارد چرخه ی عدالت کیفری می شوند. پسران بیش از دختران و بومیان بیش از مهاجران، زودترین نشانه های اِزمان مجرمانه را بروز داده و پس از دومین برخورد با نظام عدالت کیفری به تدریج دچار تشدید نسبی و پایداری حالت خطرناک خواهند شد. این بزهکاران فاقد آینده نگری و حسابگری بوده و عمدتاً در مسیر لذت جویی های لحظه ای یا سیراب کردن حس تحریک و خطرآزمایی، با جسارت و خودمداری بر تداوم رفتارهای ضداجتماعی خویش اصرار می ورزند. بزهکاران مزمن دچار بهره ی هوشی پایین و فقدان توانایی در برنامه ریزی بلند مدت می باشند، آنان خارج از زمان حرکت کرده و عمل منفک از تفکر، از آنان تجلی آینده، محاسبه و سنجش رفتار و نتیجه را سلب کرده است.

ارتکاب جرم از نظر ایشان راهی است برای مبارزه با شکست خوردگی و روشی است که برای پر کردن خلاءهای بی شمار روحی، عاطفی و اجتماعی ای که به آن دچارند (عظیم زاده، ۱۳۹۰، ص ۳۰).

بزهکار به عادت

بزهکاری به عادت از جمله جرایمی است که شمار زیادی از بزهکارها را در برمیکبرد. به دیگر سخن بیشتر مشتریان دستگاه عدالت کیفری بزهکاران به عادت هستند. این افراد که به دلیل برخورداری از ویژگیهای زیستی، روانی، محیطی به طور پایدار ارتکاب بزه می پردازند برای جامعه بسیار خطرناک هستند.

ABSTRACT

بزهکاران به عادت نسبت به بزهکاران اتفاقی و هیجانی برای جامعه خیلی خطرناک ترند زیرا آنها مستغرق در فعالیتهای جنایی هستند و همواره به ارتکاب بزه می پردازند. این خطرناکی سبب گردیده است تا بزهکاران به عادت جزو مشتریان همیشگی دستگاه عدالت کیفری به شمار آیند. این خطرناکی تا آنجا پیش رفته است که بسیاری از کشورهای دنیا از جمله ایران را در زمینه فرآیند پی گیری، دادرسی و اجرای کیفر را با بحران روبرو نموده است. همین امر باعث شد که دست اندرکاران عدالت کیفری برای جلوگیری از به حرکت در آمدن پیاپی چرخ های این دستگاه و باز و بسته شدن مستمر درهای زندان در این زمینه با رویکرد های گوناگون چاره ای بیاندیشند. یکی از رویکردها رویکرد سزاده و دیگری رویکرد غیر سرکوبگر است. به دیگر سخن دست اندرکاران دستگاه عدالت کیفری با توسل به دو رویکردی واکنشی و کنشی در صدد جلوگیری از فزونی شمار بزهکاران به عادت هستند. رویکرد واکنشی به دنبال پاسخ گویی به این دسته از بزهکاران پس از وقوع بزه میباشد. اما رویکرد کنشی یا پیشی گرفتن از این دسته از مجرمین درصدد جلوگیری از ارتکاب جرم و حتی پایداری آنها در بزهکاری است. این رویکرد از جنبه پیشینه ای غیر کیفری دارد. با بهره گیری از ساز و کار های غیر قهر آمیز در تلاش است تا از یک سر از به عادت شدن بزهکاری در افراد و از سوی دیگر از بزهکاری به عادت جلوگیری نماید(نیازپور، ۱۳۸۳، ص ۸).

بزهکار تکرار کننده ی خطرناک

امروزه رشد روزافزون بزهکاری، به ویژه آمار تکرار کنندگان جرم، توجه مدیران اجتماعی و سیاستگذاران جنایی را به خود جلب نموده است. با توجه به این که جرم در نتیجه عوامل مختلفی به وجود می آید، پیشگیری از جرم بدون توجه به این عوامل و جنبه های مختلف آن میسر نیست و مسلماً موفقیتی را کسب نخواهد کرد. با توجه به این که در حقوق کیفری ایران نیز به موضوع پیشگیری از تکرار جرم توجه خاصی شده است، در این تحقیق به بررسی مراقبت از مجرمان خطرناک بعد از آزادی در قوانین کیفری ایران پرداخته شد.

یافته های تحقیق نشان داد، کنترل اجتماعی بیش از هرچیز دیگری در مبارزه با بزهکاران خطرناک معنا می یابد. مشروعیت این سیاستها نه بر مبنای محرومیت مرتکبین بلکه بر اساس میزان خطرناکی آنها شکل گرفته است. همچنین، در ارتباط با رویکردهای پیشگیری از تکرار جرم مجرمان خطرناک، تعلیق مراقبتی و آزادی مشروط در حال حاضر نه تنها در اکثر نظامهای کیفری مورد قبول و اقبال قرار گرفته اند، بلکه موضوع بسیاری از پژوهشهای جرم شناختی نیز واقع شده اند (فارسی و دیگران، ۱۳۹۵، ص ۶).

ABSTRACT

جدول شماره (۱): توزیع فراوانی نمونه مورد بررسی بر اساس پرسشنامه

کاملاً مخالفم	مخالفم	بی نظر	موافقم	کاملاً موافقم	شرح سوالات	
۳	۷	۲۱	۵۶	۶۳	فراوانی	۱
٪۲	٪۵	٪۱۴	٪۳۷	٪۴۲	درصد	
زندانی شدن یعنی هدر رفتن عمر، می خواهم هرطور که هست بعد از آزادیم این عمر تلف کرده را جبران کنم.						
۲	۶	۳۲	۵۳	۵۷	فراوانی	۲
٪۲	٪۴	٪۲۱	٪۳۵	٪۳۸	درصد	
به نظر من تکرار جرم بعد از کلی مجازات و اتلاف عمر کار عاقلانه ای نیست.						
۰	۳	۲۷	۴۸	۷۲	فراوانی	۳
٪۰	٪۲	٪۱۸	٪۳۲	٪۴۸	درصد	
تصمیم گرفتم بعد از آزادی مرتکب جرم دیگری نشوم.						
۶	۲۴	۳۹	۴۵	۳۶	فراوانی	۴
٪۴	٪۱۶	٪۲۶	٪۳۰	٪۲۴	درصد	
رفتار والدین و خانواده من نقش مهمی در تکرار جرم داشته است.						
۱۱	۲۱	۲۵	۵۱	۴۲	فراوانی	۵
٪۷	٪۱۴	٪۱۷	٪۳۴	٪۲۸	درصد	
معاشرت در زندان با افراد مختلف نقش زیادی در تکرار جرم من داشته است.						
۲۱	۱۴	۴۵	۳۸	۳۲	فراوانی	۶
٪۱۴	٪۹	٪۳۰	٪۲۵	٪۲۲	درصد	
سطح تحصیلات من نقش مهمی در تکرار جرم داشته است.						
۱۰	۱۲	۴۸	۳۹	۴۱	فراوانی	۷
٪۷	٪۸	٪۳۲	٪۲۶	٪۲۷	درصد	
طرد اجتماعی یکی از عوامل تکرار جرم من می باشد.						
۲۵	۲۰	۴۲	۲۷	۳۶	فراوانی	۸
٪۱۷	٪۱۳	٪۲۸	٪۱۸	٪۲۴	درصد	
طرد خانوادگی و طرد دوستان یکی از عوامل تکرار جرم من می باشد.						
۶	۰	۳۹	۴۸	۵۷	فراوانی	۹
٪۴	٪۰	٪۲۶	٪۳۲	٪۳۸	درصد	
زندگی ارزشمندتر از آن است که انسان با ارتکاب جرمی آن را به جهنمی برای خود تبدیل کند.						
۱۰	۳	۲۱	۵۳	۶۳	فراوانی	۱۰
٪۷	٪۲	٪۱۴	٪۳۵	٪۴۲	درصد	
احساس می کنم که زندانی شدن باعث بدنامی شدن و زیر سؤال رفتن انسان می						

						شود.	
۶	۱۰	۴۲	۵۵	۳۷	فراوانی	محیط و سبک زندگی در زندان باعث	۱۱
%۴	%۷	%۲۸	%۳۷	%۲۵	درصد	اندیشیدن و تفکر زندانی به رفتار و اعمال قبل از زندان و تلاش برای جبران می شود.	
۰	۶	۲۴	۴۸	۷۲	فراوانی	امیدوارم برای ما زندانیان شرایطی فراهم شود	۱۲
%۰	%۴	%۱۶	%۳۲	%۴۸	درصد	که سوء سابقه را در کارایی تاثیر ندهند.	
۱۲	۳۶	۲۱	۳۸	۴۳	فراوانی	عدم برنامه ورزشی منظم و برنامه آموزشی	۱۳
%۸	%۲۴	%۱۴	%۲۵	%۲۹	درصد	منظم باعث معاشرت زندانی جدیدالوورد با دیگر مجرمین سابقه دار می شود.	
۱۰	۱۲	۴۸	۳۹	۴۱	فراوانی	همنشینی و معاشرت آسان با مجرمان حرفه	۱۴
%۷	%۸	%۳۲	%۲۶	%۲۷	درصد	ای در زندان روی اشخاص تازه وارد تاثیر می گذارد.	
۶	۱۰	۴۲	۵۵	۳۷	فراوانی	قبول پیشنهادات مربوط به مواد مخدر از	۱۵
%۴	%۷	%۲۸	%۳۷	%۲۵	درصد	طرف دوستانم چه در داخل زندان و چه در خارج از زندان که باعث تکرار جرم شد.	
۹	۷	۳۲	۵۴	۴۸	فراوانی	سهولت در خرید و فروش مواد مخدر و	۱۶
%۶	%۵	%۲۱	%۳۶	%۳۲	درصد	درآمد بالای آن یکی از عوامل تکرار جرم من می باشد.	
۱۰	۳۲	۳۰	۴۲	۳۶	فراوانی	برنامه ی غذایی مناسب درون زندان تاثیر	۱۷
%۷	%۲۱	%۲۰	%۲۸	%۲۴	درصد	مثبتی بر سلامت روحی و جسمی زندانی دارد	
۱۵	۲۴	۲۷	۳۳	۵۱	فراوانی	بهداشت محیطی مناسب داخل زندان بر رفتار	۱۸
%۱۰	%۱۶	%۱۸	%۲۲	%۳۴	درصد	زندانیان چه در داخل و چه در خارج از زندان تاثیر مثبتی می گذارد.	
۶	۱۰	۴۲	۵۵	۳۷	فراوانی	امروزه سبک زندگی در زندان به گونه ای	۱۹
%۴	%۷	%۲۸	%۳۷	%۲۵	درصد	است که باعث شناخت مثبت زندانی و	

ABSTRACT

						اصلاح و بازپروری از خود میشود تا پس از آزادی از تکرار جرم خودداری نماید.
۰	۳	۲۷	۴۸	۷۲	فراوانی	۲۰ -با وارد شدن به زندان با کمبود حس اعتماد به نفس مواجه می شوم و معتقدم که زندان باید افراد را در این زمینه حمایت کند.
%۰	%۲	%۱۸	%۳۲	%۴۸	درصد	
۹	۲۱	۴۸	۳۳	۳۹	فراوانی	۲۱ زندان، زندانی را اصلاح می کند.
%۶	%۱۴	%۳۲	%۲۲	%۲۶	درصد	

فرضیه اصلی: بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم در زندانیان رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون پیرسون بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم در جدول شماره (۲) آمده است:

جدول شماره (۲): آزمون پیرسون بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم

تکرار جرم		آزمون پیرسون
سطح معنی داری	ضریب پیرسون	
۰/۰۲۴	۰/۳۶۲	سبک زندگی در زندان

همانگونه که در جدول شماره (۲) ملاحظه می شود ضریب همبستگی پیرسون بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم برابر ۰/۳۶۲ و سطح معنی داری آن برابر ۰/۰۲۴ شده است که کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم رابطه وجود دارد.

با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی پیرسون بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم ، مشخص می‌شود که هر چه کیفیت منفی سبک زندگی در زندان افزایش پیدا کند، میزان تکرار جرم نیز بیشتر می‌شود. فرضیه فرعی ۱: بین معاشرت با افراد مختلف و تکرار جرم در زندانیان رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون پیرسون بین معاشرت با افراد مختلف و تکرار جرم در جدول شماره (۳) آمده است:

جدول شماره (۳): آزمون پیرسون بین معاشرت با افراد مختلف و تکرار جرم

تکرار جرم		آزمون پیرسون
سطح معنی‌داری	ضریب پیرسون	
۰/۰۰۲	۰/۴۱۲	معاشرت با افراد مختلف

همانگونه که در جدول شماره (۳) ملاحظه می‌شود ضریب همبستگی پیرسون بین معاشرت با افراد مختلف و تکرار جرم برابر ۰/۴۱۲ و سطح معنی‌داری آن برابر ۰/۰۰۲ شده است که کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین بین معاشرت با افراد مختلف و تکرار جرم رابطه وجود دارد.

با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی پیرسون بین معاشرت با افراد مختلف و تکرار جرم ، مشخص می‌شود که هر چه معاشرت با افراد مختلف در زندان افزایش پیدا کند، میزان تکرار جرم نیز بیشتر می‌شود. فرضیه فرعی ۲: بین رفتار والدین و خانواده و تکرار جرم در زندانیان رابطه وجود دارد.

ABSTRACT

نتایج آزمون پیرسون بین رفتار والدین و خانواده و تکرار جرم در جدول شماره (۴) آمده است:

جدول شماره (۴): آزمون پیرسون بین رفتار والدین و خانواده و تکرار جرم

تکرار جرم		آزمون پیرسون
سطح معنی داری	ضریب پیرسون	
۰/۰۰۸	۰/۳۹۵	رفتار والدین و خانواده

همانگونه که در جدول شماره (۴) ملاحظه می‌شود ضریب همبستگی پیرسون بین رفتار والدین و خانواده و تکرار جرم برابر ۰/۳۹۵ و سطح معنی داری آن برابر ۰/۰۰۸ شده است که کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین بین رفتار والدین و خانواده و تکرار جرم رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی ۳: بین طرد اجتماعی و تکرار جرم در زندانیان رابطه وجود دارد. نتایج آزمون پیرسون بین طرد اجتماعی و تکرار جرم در جدول شماره (۵) آمده است:

جدول شماره (۵): آزمون پیرسون بین طرد اجتماعی و تکرار جرم

تکرار جرم		آزمون پیرسون
سطح معنی داری	ضریب پیرسون	
۰/۰۰۰	۰/۴۷۳	طرد اجتماعی

همانگونه که در جدول شماره (۵) ملاحظه می‌شود ضریب همبستگی پیرسون بین طرد اجتماعی و تکرار جرم برابر ۰/۴۷۳ و سطح معنی داری آن برابر ۰/۰۰۰ شده

است که کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین بین طرد اجتماعی و تکرار جرم رابطه وجود دارد.

با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی پیرسون بین طرد اجتماعی و تکرار جرم، مشخص می‌شود که هر چه طرد اجتماعی افزایش پیدا کند، میزان تکرار جرم نیز بیشتر می‌شود.

فرضیه فرعی ۴: بین طرد خانوادگی و دوستان و تکرار جرم در زندانیان رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون پیرسون بین طرد خانوادگی و دوستان و تکرار جرم در جدول شماره (۶) آمده است:

جدول شماره (۶): آزمون پیرسون بین طرد خانوادگی و دوستان و تکرار جرم

تکرار جرم		آزمون پیرسون
سطح معنی‌داری	ضریب پیرسون	
۰/۰۲۶	۰/۳۵۹	طرد خانوادگی و دوستان

همانگونه که در جدول شماره (۶) ملاحظه می‌شود ضریب همبستگی پیرسون بین طرد خانوادگی و دوستان و تکرار جرم برابر ۰/۳۵۹ و سطح معنی‌داری آن برابر ۰/۰۲۶ شده است که کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین بین طرد خانوادگی و دوستان و تکرار جرم رابطه وجود دارد.

با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی پیرسون بین طرد خانوادگی و دوستان و تکرار جرم، مشخص می‌شود که هر چه طرد خانوادگی و دوستان افزایش پیدا کند، میزان تکرار جرم نیز بیشتر می‌شود.

ABSTRACT

جدول شماره (۷): بررسی مشخصات فردی

درصد فراوانی	فراوانی	وضعیت جسمانی	درصد فراوانی	فراوانی	سن
٪۷۸	۱۱۷	سالم	٪۸	۱۲	۱۸ تا ۲۴ سال
٪۶	۹	معلول	٪۲۸	۴۲	۲۵ تا ۳۴ سال
٪۱۶	۲۴	بیمار	٪۴۵	۶۸	۳۵ تا ۴۴ سال
۱۰۰	۱۵۰	جمع	٪۱۴	۲۱	۴۵ تا ۵۴ سال
وضعیت شغل			٪۵	۷	بالای ۵۵ سال
٪۵	۷	کارمندی	۱۰۰	۱۵۰	جمع
٪۳۲	۴۸	کارگری	محل سکونت		
٪۱۴	۲۱	کشاورزی	٪۳۶	۵۴	روستا
٪۳	۵	صنعتی	٪۲۷	۴۱	مرکز شهرستان
٪۲	۴	تجاری	٪۱۷	۲۵	بالاشهر
٪۲۹	۴۳	آزاد	٪۲۰	۳۰	پایین شهر
٪۱۵	۲۲	بیکار	۱۰۰	۱۵۰	جمع
۱۰۰	۱۵۰	جمع			

وضعیت مسکن	فراوانی	درصد	تعداد دفعات حبس	فراوانی	درصد
استیجاری	۵۱	٪۳۴	یک بار	۶۳	٪۴۲
سایر	۴۵	٪۳۰	دو بار	۴۸	٪۳۲
جمع	۱۵۰	۱۰۰	سه بار	۲۲	٪۱۵
میزان تحصیلات			بیش از سه بار	۱۷	٪۱۱
ابتدایی	۳۶	٪۲۴	جمع	۱۵۰	۱۰۰
راهنمایی	۲۷	٪۱۸	علت زندانی		
متوسطه	۲۵	٪۱۷	اعتیاد	۴۸	٪۳۲
دیپلم	۲۲	٪۱۵	قاچاق مواد مخدر	۱۸	٪۱۲
فوق دیپلم	۹	٪۶	سرقت	۳۳	٪۲۲
لیسانس	۸	٪۵	قتل	۳	٪۲
بالا تر از لیسانس	۶	٪۴	ضرب و جرح	۲۷	٪۱۸
جمع	۱۵۰	۱۰۰	عمل منافی عفت	۱۵	٪۱۰
وضعیت تاهل			اختلاس و کلاهبرداری	۶	٪۴
مجرد	۳۳	٪۲۲	جمع	۱۵۰	۱۰۰
متاهل	۹۶	٪۶۴	تاثیر زندان بر اصلاح و تربیت		
فوت همسر	۶	٪۴	زیاد	۳۷	٪۲۴
متارکه	۱۵	٪۱۰	متوسط	۷	٪۵
جمع	۱۵۰	۱۰۰	کم	۱۱	٪۸
تعداد فرزند			هیچ	۳۱	٪۲۱
دو فرزند	۳۸	٪۴۰	جمع	۱۵۰	۱۰۰
سه فرزند و بیشتر	۲۵	٪۲۶			
جمع	۹۵	۱۰۰			

نتیجه گیری

به طور کلی جرم یک پدیده نامناسب اجتماعی است که آثار منفی اقتصادی و اجتماعی به دنبال دارد.

امروزه ما شاهد این هستیم که اثر زندان به سلب آزادی و کیفر حبس خلاصه نمی شود، بلکه به دلیل ورود گسترده افراد تحت عناوین مجرمانه متفاوت به زندانها و بلا تکلیفی در زندانها به مدت زیاد می تواند شروع خیلی از انحرافات چه در داخل و یا خارج زندان در میان زندانیان باشد. شاید زندان آخرین راه برای دستگاه های اجرایی باشد ولی برای شخص زندانی می تواند ابتدای راه باشد برای یک شروعی تازه، افراد با ورود به زندان این زمینه را پیدا می کنند تا دوستانی را بی یابند که همانند آنها هستند و به این طریق آنها همدردان خود را پیدا کرده و رابطه های عمیق دوستانه می تواند از داخل زندان آغاز شود که در نهایت به سمت تکرار جرم بیشتر سوق پیدا نمایند.

بر اساس نتایج این تحقیق در بین زندانیان مورد مطالعه زندان کاشمر بیشتر افراد زندانی بین رده سنی ۳۵ تا ۴۴ سال قرار دارند نتایج مطالعه نشان می دهد ۳۶ % افرادی که مرتکب تکرار جرم شده اند در روستا و حاشیه شهر سکونت داشته اند همچنین قسمت اعظم زندانیان که مجدد مرتکب جرم شده اند تحصیلاتی در رده ابتدایی و راهنمایی را دارا می باشند.

نتایج مطالعه پژوهشگر بیانگر این می باشد که تعداد مجرمان متاهل و کارگر بیشتر از مجرمان مجرد می باشد که بر اساس مطالعه کنونی دلیل آن بیشتر شرایط بد

اقتصادی و همچنین شرایط متزلزل اجتماعی و درآمد بالای جرایم مواد مخدر است که باعث تکرار جرم و بازگشت مجدد مجرمین به زندان می باشد. میتوان به این نکته اشاره کرد افرادی که سابقه مصرف مواد مخدر داشته اند شانس ارتکاب جرم مجدد و بازگشت به زندان آنها بیشتر از افرادی بوده که سابقه اعتیاد نداشته اند زیرا مصرف مواد مخدر مستلزم برخوردهای مکرر و آشنایی با دیگر افراد مجرم و خلافکار و حتی بازگشت به محیط ها و کانونهای جرم و خلاف میباشد و از طرفی این احتمال نیز وجود دارد که برای تهیه و فراهم نمودن هزینه مواد مخدر مصرفی خود دست به خلاف دیگر و اعمال منافی قانون زده و در نهایت مرتکب تکرار جرم شده و زندانی شود.

شایان به ذکر است طرد خانوادگی چه در زمان حبس و یا پس از آزادی، طرد اجتماعی و با برچسب زنی ناعادلانه که به فرد زندانی زده می شود و با سایر عوامل تحریک کننده و معاشرت آسان شخص در درون زندان با دیگر افراد تبهکار و با برخوردها و آشنایی با افراد خلافکار و باندها و کانونها و محیط های جرم و درآمد بالا و آسان جرم مواد مخدر و دیگر عوامل فرد را به سوی یادگیری دیگر جرایم سوق داده که در همین راستا شخص پس از آزادی باعث تکرار جرم مجدد شده در نتیجه بار دیگر به زندان بر می گردد. به بیان دیگر عدم پذیرش از سوی خانواده، دوستان، اجتماع و با بی اعتنایی به آنها بعد از آزادی و یا هنگام تحمل حبس و عدم همکاری و معاشرتی با وی، که این امر سبب میشود که حس انتقام و کینه جای عبرت و عاطفه در دل زندانی آزاد شده به وجود بیاید و فرد بعد از آزادی مجدد مرتکب تکرار جرم شود.

ABSTRACT

در حال حاضر با نقصهایی که در اصلاح و بازپروری مجرمین در داخل زندانها وجود دارد باید تلاش نمود تا بتوان با تغییر سبک زندگی در زندانها کمک فراوانی هم به فرد و هم به جامعه نمود.

به سخن دیگر میتوان چنین گفت که این امر کاملاً متضاد هدف زندان میباشد چرا که فلسفه وجود زندان و هدف از تحمل حبس، تاثیر مثبت زندگی زندان بر فرد زندانی و اصلاح و تربیت و بازپروری میباشد که امروزه ما در بیشتر مواقع کاملاً خلاف این امر را نظاره گر می باشیم .

ضریب همبستگی پیرسون بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم برابر ۰/۳۶۲ و سطح معنی داری آن برابر ۰/۰۲۴ شده است که کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم رابطه وجود دارد.

با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی پیرسون بین سبک زندگی در زندان و تکرار جرم ، مشخص می شود که هر چه کیفیت منفی سبک زندگی در زندان افزایش پیدا کند، میزان تکرار جرم نیز بیشتر می شود.

در پایان میتوان اظهار کرد این تحقیق طبق دیدگاه معاشرت ترجیحی که معتقد است ارتکاب جرم امری فرهنگی است و افراد در ارتباط با دیگران ترجیح می دهند در حقیقت شخص یاد می گیرد که چگونه مجرم شود و سپس برنامه هایی را ایجاد می کند که الگوی رفتار مناسب را تبیین می کند که این نظریه فرضیه اصلی تحقیق را تایید و پشتیبانی می کند.

با بررسی و مطالعات انجام شده می توان نتیجه گرفت که به منظور پیشگیری و کاهش تکرار جرم و بازگشت مجدد افراد آزاد شده به زندان باید طرح و اجرای اصولی طبقه بندی و جداسازی زندانیان از نظر نوع جرم در زندان دقت نظر بیشتری نمود.

ارائه خدمات مؤثر و هدفمند برای زندانی در داخل زندان، به کار گرفتن زندانبانان تحصیل کرده در رشته های مربوطه و همچنین استفاده از افراد خلاق و متخصص مددکار، روان شناس ، جامعه شناس که بتوان با ارائه کلاس های گوناگون و آموزش صحیح تاثیر بسیار مثبتی بر فرد زندانی در دوران تحمل حبس گذاشته تا وی بتواند بعد از آزادی با شخصیت جدید، زندگی جدیدی را آغاز نماید. عدم فضای کافی در زندانها و ارتباط زندانیان سنین مختلف با هم و قرار گرفتن زندانیان جرایم مختلف با یکدیگر زمینه یادگیری جرم را فراهم می سازد.

شاید نتوان یا خیلی سخت بتوان از ارتباط زندانیان در زندان جلوگیری کرد ولی می توان با طرح برنامه هدفمند به ارتباطات آنها داخل زندان جهت داد. به عبارتی دیگر ما نمی توانیم یادگیری جرم را در زندان انکار کنیم ولی می توانیم آن را به حداقل و در درازمدت با برنامه حتی آن را به کلی از بین ببریم.

کلاس های بحث آزاد با حضور کارشناسان متخصص که بتوان به خلاءهای روحی و دغدغه های ذهنی آنها پی برد و با ایجاد کردن انگیزه مثبت و امیدوار کردن وی به آینده کمک شایانی به فرد زندانی باشد.

ABSTRACT

حمایت های هدفمند مالی و شغلی برای فرد زندانی بعد از آزادی و همچنین نظارتهای هدفمند و با برنامه پس از آزادی از فرد زندانی و نظارت بر خانواده وی در حین حبس و آموزش صحیح به خانواده ها برای حمایت از شخص زندانی پس از آزادی، از دیگر پیشنهاداتی است که نگارنده تحقیق در این پژوهش به آن تاکید دارد.

حذف حبس های کوتاه مدت، افزایش مجازات های جایگزین حبس مخصوصاً برای اشخاصی که برای اولین بار مرتکب جرم شده اند و می خواهند برای تحمل حبس وارد زندان شوند.

با ایجاد فضای مناسب و آرام و مشاوره های تخصصی و نظارت مستقیم کارشناسان، بتوان محیطی ایجاد نمود که آنها بتواند به کارگروهی و آموزش مثبت و آینده دار روی بیاورند تا دغدغه ای برای شغل بعد از آزادی نداشته باشند. ارائه کلاس های آموزشی هدفمند که پس از پایان دوره کلاس اگر زندانی به هدف مدنظر کارشناسان برسد از مرخصی های کوتاه مدت و یا هدایای نقدی و یا دیگر امتیازات بهره مند شود.

منابع و ماخذ:

۱. افشاری، مریم، خزاعی، سلمان، سهیلی، زاد، مختار، فرازی، رضا، قلخانبا، احمد، عوامل مرتبط با تکرار زندانی شدن در بین زندانیان شهر

تویسرکان، ۱۳۹۱

۲. تاج زمان، دانش، مجرم کیست جرم شناسی چیست، تهران، نشر کیهان، چاپ
دهم، ۱۳۸۴.
۳. تیرگر فاخری، نریمان، موارد جایگزینی مجازات سالب آزادی در روش های
آن در حقوق کیفری ایران، ۱۳۷۷.
۴. جرج ولد، توماس برنارد، جفری اسنیپس، جرم شناسی نظری (گذری بر
نظریه های جرم شناسی)، ترجمه علی شجاعی، چاپ نهم، تهران، نشر سمت، ۱۳۹۵.
۵. خجسته، آزاد، کار در زندان و نقش آن در اصطلاح و بازپروری زندانیان
۱۳۸۲.
۶. زررقانی، حسن، حقوق جزای عمومی، سبزواری، نشر آژند، چاپ اول، ۱۳۹۲.
۷. سلیمی، علی، داوری، محمد، جامعه شناسی کجروی، ۱۳۸۵.
۸. شکرچی زاده، محسن، وحید دستجردی، فاطمه، اثیر سبک زندگی سارقین در
سنین مختلف بر سفر مجرمانه از سکونتگاه، ۱۳۹۶.
۹. شمس، علی، مقدمه ای بر جامعه شناسی زندان، تهران، انتشارات راه تربیت، چاپ
اول، ۱۳۸۳.
۱۰. صدیق سروستانی، رحمت اله، آسیب شناسی انحرافات اجتماعی، تهران،
انتشارات سمت، چاپ دوم، ۱۳۸۷.
۱۱. عظیم زاده، شادی، پایداری در بزهکاری در حقوق ایران و آمریکا، انتشارات
جاودانه، جنگل، چاپ اول، ۱۳۹۰.
۱۲. غلامی، حسین، بایسته حقوق جزای عمومی، تهران، نشر جنگل، ۱۳۸۸.
۱۳. قانون اساسی جمهوری اسلامی، ۱۳۵۸.

ABSTRACT

۱۴. قانون مجازات اسلامی، ۱۳۹۲.
۱۵. فارسی، مجتبی، رهگشا، امیرحسین، مراقبت از مجرمان خطرناک بعد از آزادی در قوانین ایران، ۱۳۹۵.
۱۶. فرانک پی . ویلیمز ، ماری لین . مک شین ،، نظریه های جرم شناسی ، ترجمه حمیدرضا ملک محمدی، چاپ ششم ، تهران ، نشر میزان، ۱۳۹۵.
۱۷. فلاح یخدانی، محمدحسین ، بررسی نقش زندان در پیشگیری از تکرار جرم و ضرورت یافتن جایگزین هایی برای آن، ۱۳۸۱.
۱۸. کشوری، فاطمه، رابطه سواد با بزهکاری از منظر جرم شناسی، ۱۳۹۰.
۱۹. کی نیا، مهدی، مبانی جرم شناسی، تهران، نشر دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۹۳.
۲۰. گسن، ریموند، جرم شناسی نظری، ترجمه مهدی کی نیا، نشر مجد، ۱۳۹۲.
۲۱. گیدنز، آنتونی، تجدد و تشخیص؛ جامعه و هویت شخصی در عصر جدید، ترجمه ناصر موفقیان، تهران، نشر نی، ۱۳۸۸.
۲۲. محمدپور، محمدحسین، عوامل تکرار جرم محکومین به مجازات سالب آزادی در جنوب استان خراسان، ۱۳۷۸.
۲۳. معظمی، شهلا، شیروزی، مهسا، صالحی، معصومه، تاثیر زندان بر تکرار جرم زنان، ۱۳۹۴.
۲۴. نجفی ابرندآبادی، عبدالحسین، تقریرات جرم شناسی (بزهکاری مزمن، پیشگیری زود رس، جرایم سازمان یافته) تدوین محمد حسین شاملو احمدی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۰.

۲۵. نجفی توانا، علی، جرم شناسی، تهران، نشر آموزش و سنجش، چاپ

هفدهم، ۱۳۹۳.

۲۶. نیازپور، امیرحسن، بزهکاری به عادت و پیشگیری از آن، ۱۳۸۳.

۲۷. ولیدی، محمد صالح، بایسته حقوق جزای عمومی، تهران، انتشارات جنگل، چاپ

اول، ۱۳۸۸.

۲۸. وروایی، اکبر، وروایی، طاهره، تاثیر طرد اجتماعی بر تکرار جرم زنان پس از

آزادی زندان، ۱۳۹۴.

۲۹. یعقوبی، محمد، علمی، محمود، نقش عوامل خانوادگی و اجتماعی در

بازگشت مجدد زندانیان به زندان، ۱۳۹۶.

30. Becker, H. (1973). Outsider studies in the sociology of deviance.